

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (suurkoda)

3. juuni 2021 *

Tühistamishagi – ELL artikli 7 lõige 1 – Euroopa Parlamendi resolutsioon ettepaneku kohta, millega kutsutakse Euroopa Liidu Nõukogu üles järeldama ilmset ohtu, et Ungari rikub oluliselt liidu aluseks olevaid väärtusi – ELTL artiklid 263 ja 269 – Euroopa Kohtu pädevus – Hagi vastuvõetavus – Vaidlustatav akt – ELTL artikkel 354 – Parlamendis häälte lugemise eeskirjad – Parlamendi kodukord – Artikli 178 lõige 3 – Mõiste „antud hääled“ – Erapooletud – Õiguskindluse, võrdse kohtlemise, demokraatia ja lojaalse koostöö põhimõte

Kohtuasjas C-650/18,

mille ese on ELTL artikli 263 alusel 17. oktoobril 2018 esitatud tühistamishagi,

Ungari, esindajad: M. Z. Fehér, G. Tornyai ja Zs. Wagner, hiljem M. Z. Fehér,

hageja,

keda toetab:

Poola Vabariik, esindaja: B. Majczyna,

menetlusse astuja,

versus

Euroopa Parlament, esindajad: F. Drexler, N. Görlitz ja T. Lukácsi,

kostja,

EUROOPA KOHUS (suurkoda),

koosseisus: president K. Lenaerts, asepresident R. Silva de Lapuerta, kodade presidendid J.-C. Bonichot, M. Vilaras, E. Regan, L. Bay Larsen ja A. Kumin, kohtunikud T. von Danwitz, C. Toader, M. Safjan, D. Šváby, S. Rodin, K. Jürimäe, C. Lycourgos (ettekandja) ja I. Jarukaitis,

kohtujurist: M. Bobek,

kohtusekretär: ametnik R. Şereş,

arvestades kirjalikku menetlust ja 29. juuni 2020. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 3. detsembri 2020. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

* Kohtumenetluse keel: ungari.

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Ungari palub oma hagiavaldusega tühistada Euroopa Parlamendi 12. septembri 2018. aasta resolutsiooni ettepaneku kohta, millega kutsutakse nõukogu üles järeldama [ELL] artikli 7 lõike 1 alusel ilmset ohtu, et Ungari rikub oluliselt liidu aluseks olevaid väärtusi (2017/2131(INL)) (ELT 2019, C 433, lk 66; edaspidi „vaidlustatud resolutsioon“).

Õiguslik raamistik

ELL artiklis 7 sätestatud menetlus

- 2 ELL artiklis 7 on ette nähtud:

„1. Nõukogu võib ühe kolmandiku liikmesriikide, Euroopa Parlamendi või Euroopa Komisjoni põhjendatud ettepaneku alusel ja pärast Euroopa Parlamendilt nõusoleku saamist oma liikmete neljaviindikulise häälteenamusega järeldada ilmset ohtu, et mõni liikmesriik rikub oluliselt artiklis 2 osutatud väärtusi. Enne sellise järelduse tegemist kuulab nõukogu kõnealuse liikmesriigi ära ja võib sama korra kohaselt otsustades anda talle soovitusi.

Nõukogu kontrollib korrapäraselt, kas sellise järelduse tegemisel aluseks olnud põhjused kehtivad endiselt.

2. Euroopa Ülemkogu võib ühe kolmandiku liikmesriikide või Euroopa Komisjoni ettepaneku põhjal ning pärast Euroopa Parlamendilt nõusoleku saamist ühehäälselt teha järelduse, et mõni liikmesriik rikub oluliselt ja jätkuvalt artiklis 2 osutatud väärtusi, olles enne seda kutsunud asjaomast liikmesriiki üles esitama oma seisukohta.

3. Kui rikkumine on lõike 2 alusel kindlaks tehtud, võib nõukogu kvalifitseeritud häälteenamusega teha otsuse peatada teatavad õigused, mis tulenevad aluslepingute kohaldamisest kõnealuse liikmesriigi suhtes, sealhulgas peatada selle liikmesriigi valitsuse esindaja hääleõiguse nõukogus. Seda tehes võtab nõukogu arvesse sellise peatamise võimalikke tagajärgi füüsiliste ja juriidiliste isikute õigustele ja kohustustele.

Kõnealuse liikmesriigi aluslepingute järgsed kohustused on sellele riigile jätkuvalt siduvad.

4. Nõukogu võib kvalifitseeritud häälteenamusega teha hiljem otsuse lõike 3 alusel võetud meetmeid muuta või need kehtetuks tunnistada, kui nende kehtestamise tinginud olukord muutub.

5. Käesoleva artikli kohaldamisel Euroopa Parlamendis, Euroopa Ülemkogus ja nõukogus kasutatav hääletamise kord määratakse kindlaks [ELTL] artiklis 354.“

- 3 ELTL artiklis 354 on sätestatud:

„Liidu liikmelisusest tulenevate teatud õiguste peatamist käsitleva [ELL] artikli 7 kohaldamisel ei osale asjaomast liikmesriiki esindav Euroopa Ülemkogu või nõukogu liige hääletamisel ning asjaomast liikmesriiki ei arvestata asjaomase artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud ühe kolmandiku või nelja viiendiku liikmesriikide hulka. Isiklikult kohal viibivate või esindatud liikmete hääletamisest hoidumine ei takista asjaomase artikli lõikes 2 osutatud otsuste vastuvõtmist.

[ELL] artikli 7 lõigetes 3 ja 4 osutatud otsuste vastuvõtmisel määratletakse kvalifitseeritud häälteenamust vastavalt käesoleva lepingu artikli 238 lõike 3 punktile b.

Kui nõukogu teeb aluslepingute sätete alusel kvalifitseeritud häälteenamusega otsuse pärast [ELL] artikli 7 lõike 3 alusel hääleõiguse peatamise otsuse vastuvõtmist, määratletakse kvalifitseeritud häälteenamust vastavalt käesoleva lepingu artikli 238 lõike 3 punktile b, või kui nõukogu teeb otsuse komisjoni või liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepaneku põhjal, vastavalt artikli 238 lõike 3 punktile a.

[ELL] artikli 7 kohaldamisel teeb Euroopa Parlament otsuse antud häälte kahekolmandikulise enamusega, mis esindab tema liikmete enamust.“

Kohtulik kontroll

- 4 ELTL artikli 263 esimeses ja kuuendas lõigus on sätestatud:

„Euroopa Liidu Kohus kontrollib seadusandlike aktide ning nõukogu, komisjoni ja Euroopa Keskpanga õigusaktide seaduslikkust, välja arvatud soovitusel ja arvamused, ning nende Euroopa Parlamendi ja Euroopa Ülemkogu õigusaktide seaduslikkust, mille eesmärgiks on tekitada õiguslikke tagajärgi kolmandatele isikutele. Samuti kontrollib Euroopa Liidu Kohus liidu organite või asutuste õigusaktide seaduslikkust, mille eesmärgiks on tekitada õiguslikke tagajärgi kolmandatele isikutele.

[...]

Käesolevas artiklis sätestatud menetlus tuleb algatada kahe kuu jooksul vastavalt kas meetme avaldamisest või teatavakstegemisest hagejale või nende puudumisel kahe kuu jooksul pärast päeva, mil hageja sellest teada sai.“

- 5 ELTL artiklis 269 on ette nähtud:

„Euroopa Kohus on pädev otsustama Euroopa Ülemkogu või nõukogu poolt [ELL] artikli 7 alusel vastuvõetud õigusakti seaduslikkuse üle vaid siis, kui liikmesriik, mille suhtes Euroopa Ülemkogu või nõukogu on teinud järelduse, seda taotleb ja vaid nimetatud artiklis sisalduvate menetlusnormide järgimise suhtes.

Taotlus tuleb esitada ühe kuu jooksul alates sellise järelduse tegemise kuupäevast. Kohus teeb otsuse ühe kuu jooksul alates taotluse esitamise kuupäevast.“

Protokoll (nr 24)

- 6 Protokoll (nr 24) Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikele varjupaiga andmise kohta (ELT 2010, C 83, lk 305; edaspidi „protokoll (nr 24)“) ainsas artiklis on sätestatud:

„Arvestades põhiõiguste ja -vabaduste kaitse taset Euroopa Liidu liikmesriikides, peetakse liikmesriike seoses varjupaigaküsimustega kõigis juriidilistes ja praktilistes tähendustes üksteise suhtes ohututeks päritolumaadeks. Sellest tulenevalt võib liikmesriik teise liikmesriigi kodaniku varjupaigataotluse arvesse võtta või vastuvõetavaks kuulutada ainult järgmistel juhtudel:

[...]

- b) kui on algatatud [ELL] artikli 7 lõikes 1 sätestatud menetlus ja kuni nõukogu või vajaduse korral Euroopa Ülemkogu võtab selle suhtes vastu otsuse liikmesriigi kohta, mille kodanik taotleja on;

[...]“.

Euroopa Parlamendi kodukord

- 7 Euroopa Parlamendi kodukorra redaktsiooni, mis kehtis vaidlustatud resolutsiooni vastuvõtmise ajal (edaspidi „parlamendi kodukord“), artikli 178 lõikes 3 on sätestatud:

„Teksti vastuvõtmiseks või tagasilükkamiseks võetakse arvesse ainult poolt- ja vastuhääli, välja arvatud juhul, kui aluslepingute kohaselt on vajalik spetsiifiline enamus.“

- 8 Parlamendi kodukorra artikli 226 lõikes 1 on ette nähtud:

„Kui kodukorra kohaldamisel või tõlgendamisel tekib kahtlusi, võib president saata küsimuse arutamiseks vastutavale komisjonile.

Komisjonide esimehed võivad toimida samamoodi, kui selliseid kahtlusi tekib komisjoni töö käigus ja sellega seotult.“

- 9 Parlamendi kodukorra V lisa XVIII jaotise punktist 8 nähtub, et parlamendi põhiseaduskomisjonil on pädevus seda kodukorda tõlgendada.

Vaidluse taust

- 10 17. mai 2017. aasta resolutsiooniga olukorra kohta Ungaris (2017/2656(RSP)) (ELT 2018, C 307, lk 75) tegi parlament oma kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonile ülesandeks koostada selle liikmesriigi kohta spetsiaalne raport, et panna täiskogus hääletusele põhjendatud ettepanek, millega palutakse Euroopa Liidu Nõukogul võtta kasutusele ELL artikli 7 lõige 1. Raport võeti vastu 25. juunil 2018.
- 11 Ungari alaline esindaja liidu juures teatas 10. septembri 2018. aasta kirjas parlamendi peasekretärile, et Ungari valitsuse hinnangul tuleb vaidlustatud resolutsiooni üle hääletamisel erapooletuks jääjaid arvesse võtta vastavalt ELTL artiklile 354 ja parlamendi kodukorra artikli 178 lõikele 3, ning palus parlamendiliikmeid sellest teavitada.
- 12 Parlamendi asepeasekretär teatas 10. septembril 2018 parlamendiliikmetele e-kirja teel, et arvesse võetakse üksnes resolutsiooni vastuvõtmisele antud poolt- ja vastuhääli ning erapooletuid arvesse ei võeta.
- 13 Parlament hääletas vaidlustatud resolutsiooni üle 12. septembril 2018. Resolutsioonile andsid poolthääle 448 parlamendiliiget ja vastu olid 197 parlamendiliiget ning erapooletuid oli 48. Pärast hääletamist teatas istungi juhataja, et vaidlustatud resolutsioon on vastu võetud.

Poolte nõuded ja menetlus Euroopa Kohtus

- 14 Ungari palub Euroopa Kohtul:
- tühistada vaidlustatud resolutsioon ja
  - mõista kohtukulud välja parlamendilt.

- 15 Parlament palub Euroopa Kohtul:
- jätta hagi ilmselge vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata või teise võimalusena jätta hagi põhjendamatus tõttu rahuldamata;
  - mõista kohtukulud välja Ungarilt.
- 16 Ungari palus vastavalt Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 16 kolmandale lõigule Euroopa Kohtul kohtuasja lahendada suurkojas.
- 17 Euroopa Kohus andis 14. mai 2019. aasta kohtumäärusega Ungari vs. parlament (C-650/18, ei avaldata, EU:C:2019:438) korralduse eemaldada toimikust parlamendi õigustalituse arvamus, mis oli esitatud Ungari hagiavalduse lisas 5, ja jättis rahuldamata selle liikmesriigi taotluse dokumendi esitamiseks.
- 18 Euroopa Kohtu president andis 22. mai 2019. aasta otsusega Poola Vabariigile loa astuda menetlusse Ungari nõuete toetuseks.

Hagi

Euroopa Kohtu pädevus ja hagi vastuvõetavus

Poolte argumendid

- 19 Parlament väidab, et käesolev tühistamishagi on vastuvõetamatu, kuna ELTL artiklist 269 ja teise võimalusena ELTL artiklist 263 tuleneb, et vaidlustatud resolutsiooni peale ei saa sellist hagi esitada.
- 20 Mis puudutab esimesena ELTL artiklit 269, siis leiab parlament, et selle sätte grammatilisest tõlgendusest nähtub, et selle kohaselt piirdub Euroopa Kohtu pädevus lõplike aktidega, mille nõukogu või Euroopa Ülemkogu on ELL artikli 7 alusel vastu võtnud.
- 21 Parlamendi väitel kinnitab seda tõlgendust ELTL artikli 269 kujunemislugu. Aluslepingute arengust nähtuvat nimelt, et ELL artiklis 7 ette nähtud menetlus allutati teatavale Euroopa Kohtu poolsele kontrollile järk-järgult. Järelikult jäävad viimati nimetatud sätte alusel vastu võetud aktid, mis ei kuulu ELTL artikli 269 esemelisse kohaldamisalasse, alati aluslepingute „poliitilisse sfääri“, mille üle ei teostata mingit kohtulikku kontrolli.
- 22 Lisaks tuleb ELTL artiklit 269 parlamendi hinnangul pidada ELTL artikli 263 suhtes erinormiks ja see paikneb sätete kõrval, mis samamoodi nagu ELTL artiklid 271, 275 ja 276 näevad ette piiratud kohtuliku kontrolli võimaluse varem kindlaks määratud konkreetsetes valdkondades.
- 23 Lisaks ei ole loogiline, et nõukogu ja Euroopa Ülemkogu järeldused, millele on sõnaselgelt viidatud ELTL artiklis 269 ja millel võivad olla asjaomase liikmesriigi jaoks rasked tagajärjed, jäävad valdavalt väljapoole igasugust kohtulikku kontrolli ELTL artikli 269 alusel, välja arvatud nende menetluslikud aspektid, samas kui pelga ettepaneku suhtes käivitada ELL artiklis 7 ette nähtud menetlus võib toimuda täiemahuline kohtulik kontroll.
- 24 Teisena leiab parlament, et hagi – isegi kui eeldada, et seda tuleb analüüsida ELTL artikli 263 alusel – on vastuvõetamatu, kuna vaidlustatud resolutsioonil puuduvad „vaidlustatava akti“ tunnused selle artikli esimese lõigu tähenduses.

- 25 Nimelt ei muuda see resolutsioon parlamendi väitel kuidagi Ungari õiguslikku olukorda, kuna sellega üksnes käivitatakse ELL artiklis 7 ette nähtud menetlus, ilma et see oleks järelduse tegemisel nõukogu jaoks siduv. Lisaks, isegi kui nimetatud resolutsiooni vastuvõtmine võimaldaks Ungari kodanikel esitada protokoll (nr 24) ainsa artikli punkti b alusel varjupaigataotluse teises liikmesriigis, ei tooks selline võimalus kaasa kahjulikke tagajärgi nendele kodanikele ega ühelegi teisele liidu kodanikule ega ka Ungarile endale.
- 26 Peale selle leidis Euroopa Kohus 25. juuli 2018. aasta kohtuotsuses Minister for Justice and Equality (kohtusüsteemi puudused) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586) üksnes, et ELL artikli 7 lõike 1 alusel vastu võetud põhjendatud ettepanekus sisalduv faktiline teave on eriti asjakohane, kui hinnatakse abstraktselt seda, kas esineb tegelik oht, et Euroopa vahistamismääruse teinud liikmesriigis rikutakse põhiõigusi. See kohtuotsus ei võimalda parlamendi väitel seega asuda seisukohale, et niisugused ettepanekud tekitavad siduvaid õiguslikke tagajärgi.
- 27 Lisaks tuleb vaidlustatud resolutsiooni pidada vaheaktiks, kuna selles ei ole kindlaks määratud parlamendi lõplikku seisukohta. Otsest kohtulikku kontrolli saab aga teostada üksnes selliste vahemeetmete üle, millel on vahetud, kindlad ja piisavalt siduvad õiguslikud tagajärjed, kuid vaidlustatud resolutsioonil neid ei ole.
- 28 Ungari, keda toetab Poola Vabariik, leiab, et hagi on vastuvõetav, kuna vaidlustatud resolutsioon on sellega kaasneva tagajärgi arvestades ELTL artikli 263 tähenduses vaidlustatav akt, eelkõige protokoll (nr 24) ainsa artikli punkti b ja juhiste alusel, mis tulenevad 25. juuli 2018. aasta kohtuotsusest Minister for Justice and Equality (kohtusüsteemi puudused) (C-216/18 PPU, EU:C:2018:586). Lisaks tuleb ELTL artiklit 269 tõlgendada kitsalt ja see ei võta Euroopa Kohtult pädevust seda hagi lahendada.

Euroopa Kohtu hinnang

- 29 Esimesena tuleb analüüsida, kas Euroopa Kohtul puudub ELTL artikli 269 alusel pädevus käesolevat hagi läbi vaadata, nagu väidab parlament.
- 30 Sellega seoses tuleb esiteks märkida, et selle artikli kohaselt on Euroopa Kohus pädev otsustama Euroopa Ülemkogu või nõukogu poolt ELL artikli 7 alusel vastuvõetud õigusakti seaduslikkuse üle vaid siis, kui liikmesriik, mille suhtes Euroopa Ülemkogu või nõukogu on teinud järelduse, seda taotleb, ja vaid ELL artiklis 7 sisalduvate menetlusnormide järgimise suhtes. Lisaks peab taotlus olema esitatud ühe kuu jooksul alates sellise järelduse tegemisest.
- 31 Kuivõrd ELTL artikliga 269 on Euroopa Ülemkogu või nõukogu poolt ELL artikli 7 alusel vastu võetud aktide peale tühistamishagi esitamise võimalusele seatud rangemad tingimused kui need, mis on kehtestatud ELTL artikliga 263, sisaldab ELTL artikkel 269 piirangut üldisele pädevusele, mis selle artikliga on Euroopa Liidu Kohtule antud liidu institutsioonide õigusaktide seaduslikkuse kontrollimiseks, mistõttu tuleb seda tõlgendada kitsalt (vt analoogia alusel 19. juuli 2016. aasta kohtuotsus H vs. nõukogu jt, C-455/14 P, EU:C:2016:569, punkt 40 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 32 Teiseks tuleb märkida, et ELTL artiklis 269 on silmas peetud ainult nõukogu ja Euroopa Ülemkogu akte, mis on vastu võetud ELL artiklis 7 ette nähtud menetluses. ELL artikli 7 lõike 1 alusel vastu võetud parlamendi resolutsioone ei ole artiklis 269 mainitud.
- 33 Seega tuleneb viimati nimetatud artikli sõnastusest, et aluslepingute vastuvõtjad ei soovinud jätta sellist akti nagu vaidlustatud resolutsioon väljapoole üldist pädevust, mis on Euroopa Liidu Kohtule ELTL artikliga 263 antud liidu institutsioonide õigusaktide seaduslikkuse kontrollimiseks.

- 34 ELTL artikli 269 selline tõlgendus aitab ka kaasa selle põhimõtte järgimisele, mille kohaselt Euroopa Liit on õigusel rajanev liit, mis on kehtestanud täieliku õiguskaitsevahendite ja menetluste süsteemi, millega on Euroopa Liidu Kohtule antud õigus kontrollida liidu institutsioonide aktide seaduslikkust (vt selle kohta 23. aprilli 1986. aasta kohtuotsus *Les Verts vs. parlament*, 294/83, EU:C:1986:166, punkt 23; 28. märtsi 2017. aasta kohtuotsus *Rosneft*, C-72/15, EU:C:2017:236, punkt 66 ja seal viidatud kohtupraktika, ning 5. novembri 2019. aasta kohtuotsus *EKP jt vs. Trasta Komerbanka jt*, C-663/17 P, C-665/17 P ja C-669/17 P, EU:C:2019:923, punkt 54).
- 35 Vastupidi sellele, mida väidab parlament, ei sea seda järeldust kahtluse alla ELTL artikli 269 kontekst. Nimelt piisab, kui märkida, et ELTL artiklid 271, 275 ja 276, millega parlament võrdleb kõnealust artiklit 269, ei võta Euroopa Kohtult kogu pädevust ELTL artikli 263 alusel kontrollida nendes sätetes nimetatud liidu õigusaktide seaduslikkust ning käsitlevad igal juhul valdkondi, mis ei ole ELL artiklis 7 ette nähtud menetlusega üldse seotud. Lisaks on ELTL artiklid 271, 275 ja 276 sõnastatud ELTL artiklist 269 oluliselt erinevalt, mistõttu ei ole nendest artiklitest võimalik saada mingit kasulikku teavet viimati nimetatud artikli tõlgendamiseks.
- 36 Sellest järeldub, et ELTL artikkel 269 ei välista Euroopa Kohtu pädevust käesolevat hagi lahendada.
- 37 Mis puudutab teisena hagi vastuvõetavust, siis väljakujunenud kohtupraktika kohaselt võib ELTL artiklis 263 ette nähtud tühistamishagi esitada institutsioonide vastuvõetud mis tahes sätete peale, mille eesmärk on tekitada siduvaid õiguslikke tagajärgi, sõltumata nende sätete vormist (26. märtsi 2019. aasta kohtuotsus komisjon vs. Itaalia, C-621/16 P, EU:C:2019:251, punkt 44, ning 9. juuli 2020. aasta kohtuotsus Tšehhi Vabariik vs. komisjon, C-575/18 P, EU:C:2020:530, punkt 46 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 38 Selleks et teha kindlaks, kas akt tekitab selliseid tagajärgi ja kas selle peale saab järelikult ELTL artikli 263 alusel tühistamishagi esitada, tuleb lähtuda akti olemusest ja hinnata akti tagajärgi selliste objektiivsete kriteeriumide põhjal nagu selle akti sisu, võttes vajaduse korral arvesse akti vastuvõtmise konteksti ja selle vastu võtnud institutsiooni pädevust (9. juuli 2020. aasta kohtuotsus Tšehhi Vabariik vs. komisjon, C-575/18 P, EU:C:2020:530, punkt 47 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 39 Käesolevas asjas tuleb märkida, et vaidlustatud resolutsiooni vastuvõtmine algatab ELL artikli 7 lõikes 1 ette nähtud menetluse. Protokolli (nr 24) ainsa artikli punktist b ilmneb aga, et niipea, kui menetlust alustatakse, ja seni, kuni nõukogu või Euroopa Ülemkogu ei ole asjaomase liikmesriigi suhtes otsust teinud, võib mõni liikmesriik erandina selles ainsas artiklis sätestatud üldreeglit võtta arvesse või tunnistada vastuvõetavaks mis tahes varjupaigataotluse, mille on esitanud selle liikmesriigi kodanik, kelle suhtes menetlus toimub.
- 40 Sellest järeldub, et vaidlustatud resolutsiooni vastuvõtmise vahetu tagajärg on see, et kaotatakse liikmesriikidel üldreeglina lasuv keeld võtta arvesse või tunnistada vastuvõetavaks Ungari kodaniku varjupaigataotlus. See resolutsioon muudab seega liikmesriikidevahelistes suhetes Ungari olukorda varjupaigaõiguse valdkonnas.
- 41 Järelikult tekitab vaidlustatud resolutsioon siduvaid õiguslikke tagajärgi alates selle vastuvõtmisest ja niikaua, kui nõukogu ei ole võtnud seisukohta selle edasise käigu kohta.
- 42 Parlament väidab siiski, et vaidlustatud resolutsioon on vaheakt, mis väljendab esialgset seisukohta ja mida ei saa ELTL artikli 263 alusel kohtulikult kontrollida.
- 43 Sellega seoses väärrib meeldetuletamist, et vahemeetmed, mille eesmärk on valmistada ette lõppotsus, ei kujuta endast üldjuhul akte, mille peale võib esitada tühistamishagi (15. märtsi 2017. aasta kohtuotsus *Stichting Woonlinie jt vs. komisjon*, C-414/15 P, EU:C:2017:215, punkt 44 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 44 Esiteks on kirjeldatud vaheaktideks siiski eeskätt aktid, mis väljendavad asjaomase institutsiooni esialgset arvamust (vt selle kohta 13. oktoobri 2011. aasta kohtuotsus *Deutsche Post ja Saksamaa vs. komisjon*, C-463/10 P ja C-475/10 P, EU:C:2011:656, punkt 50).
- 45 Sellist resolutsiooni nagu vaidlustatud resolutsioon, millega parlament kutsub nõukogu üles ELL artikli 7 lõike 1 alusel järeldama, et esineb ilmne oht, et liikmesriik rikub oluliselt ELL artiklis 2 osutatud väärtusi, ei saa aga pidada parlamendi esialgse seisukoha väljenduseks, ja seda hoolimata asjaolust, et nõukogu hilisema järelduse tegemiseks on olenevalt olukorrast vaja ELL artikli 7 lõike 1 alusel parlamendi eelnevat nõusolekut. Niisugune nõusolek antakse nimelt ainult juhul, kui nõukogu tuvastab sellise ohu esinemise, ning see nõusolek puudutab pealegi akti, mis tuleneb ohu esinemise hindamisest, mis on spetsiifiliselt nõukogu ülesanne, ning mis võib erineda hinnangust, mille parlament on andnud vaidlustatud resolutsiooni vastu võttes.
- 46 Teiseks nähtub ka Euroopa Kohtu praktikast, et iseseisvaid õiguslikke tagajärgi tekitava vaheakti peale võib esitada tühistamishagi, kui selle akti õigusvastasust ei saa kõrvaldada hagi abil, mis on esitatud lõppotsuse peale, mille koostamise üht etappi see akt endast kujutab (vt selle kohta eelkõige 30. juuni 1992. aasta kohtuotsus *Hispaania vs. komisjon*, C-312/90, EU:C:1992:282, punktid 21 ja 22; 30. juuni 1992. aasta kohtuotsus *Itaalia vs. komisjon*, C-47/91, EU:C:1992:284, punktid 27 ja 28, ning 13. oktoobri 2011. aasta kohtuotsus *Deutsche Post ja Saksamaa vs. komisjon*, C-463/10 P ja C-475/10 P, EU:C:2011:656, punktid 53, 54 ja 60).
- 47 Käesolevas asjas võiks Ungari, nagu väidab parlament, tõesti viidata vaidlustatud resolutsiooni õigusvastasusele, et põhjendada oma võimalikku tühistamishagi järelduse peale, mille kohaselt esineb liidu väärtuste olulise rikkumise ilmne oht ja mille nõukogu võib tulenevalt sellest resolutsioonist ELL artikli 7 lõike 1 alusel tulevikus teha.
- 48 Lisaks tõsiasi, et nõukogu – nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktis 100 – ei ole kohustatud vaidlustatud resolutsiooni kohta seisukohta võtma, ei võimaldaks nõukogu poolt ELL artikli 7 lõike 1 alusel tehtud järelduse peale esitatud tühistamishagi võimalik edu mingil juhul kõrvaldada kõiki sellest resolutsioonist tulenevaid, käesoleva kohtuotsuse punktis 40 nimetatud siduvaid õiguslikke tagajärgi.
- 49 Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et vaidlustatud resolutsioon on vaidlustatav akt ELTL artikli 263 esimese lõigu tähenduses.
- 50 Mis puudutab lõpuks parlamendi esitatud vastuvõetamatuse vastuväite põhjendust, mille kohaselt vaidlustatud resolutsiooni õiguslikud tagajärjed ei puuduta Ungarit otseselt, siis tuleb käesoleva kohtuotsuse punktis 40 märgitule lisada, et ELTL artikli 263 teise lõigu kohaselt ei pea liikmesriik igal juhul tõendama ei seda, et liidu akt, mille tühistamist ta nõuab, puudutab teda otseselt ja isiklikult, ega seda, et tal on põhjendatud huvi (vt seoses viimati mainituga 5. septembri 2012. aasta kohtuotsus *parlament vs. nõukogu*, C-355/10, EU:C:2012:516, punkt 37 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 51 Samas tuleb kolmandana märkida, et Euroopa Liidu Kohtule ELTL artikliga 263 antud üldist pädevust kontrollida liidu institutsioonide aktide seaduslikkust ei saa tõlgendada nii, et ELTL artiklis 269 ette nähtud üldise pädevuse piirang jääks ilma soovitava toimetaga (vt analoogia alusel 1. juuli 2010. aasta kohtuotsus *Povse*, C-211/10 PPU, EU:C:2010:400, punkt 78).
- 52 Sellest järeldub, et kui ELTL artikkel 263 on liidu institutsiooni poolt ELL artikli 7 alusel vastu võetud akti peale esitatud tühistamishagi alus, nagu käesolevas asjas, ei või ELTL artiklit 263 kohaldada sõltumatult ELTL artiklist 269, vaid seda tuleb tõlgendada hoopis viimati nimetatud artiklist lähtuvalt.
- 53 Sellega seoses tuleb märkida, et ELTL artikkel 269 seab nõukogu ja Euroopa Ülemkogu poolt ELL artikli 7 alusel vastu võetud aktide peale esitatud tühistamishagidele teatud eritingimused, mille eesmärk on võtta arvesse viimati nimetatud sättega kehtestatud menetluse eripära. Seega annavad

ELTL artikli 269 esimeses lõigus nimetatud tingimused õiguse selline hagi esitada üksnes selle menetlusega seotud liikmesriigile ning need piiravad väiteid, mida saab selle hagi põhjendamiseks esitada, üksnes väidetega, mis puudutavad ELL artiklis 7 nimetatud menetlusnormide rikkumist.

- 54 Kui aga möönda, et ELTL artikli 263 alusel võib parlamendi põhjendatud ettepaneku peale, mis on vastu võetud ELL artikli 7 lõike 1 alusel, tühistamishagi esitada mõni muu hageja kui selle adressaadiks olev liikmesriik, ning et selle hagi põhjendamiseks võib esitada ELTL artikli 263 teises lõigus nimetatud väidetest ükskõik millise, jätaks see suuresti ilma soovitava toimeta ELTL artiklis 269 ette nähtud eritingimused, mille täitmisest on seatud sõltuvusse tühistamishagi esitamine ELL artikli 7 lõikes 1 nimetatud nõukogu järelduse peale, mis võidakse selle ettepaneku tulemusel teha.
- 55 Seega, kui parlamendi niisugune põhjendatud ettepanek sellise hageja taotlusel tühistatakse, ei saaks nõukogu järeldada, et esineb liidu väärtuste olulise rikkumise ilmne oht, samas kui ELTL artikli 269 esimese lõigu kohaselt ei või see hageja nõuda sellise järelduse tühistamist.
- 56 Samuti, kui see ettepanek tühistatakse muu väite alusel kui need, mis on ette nähtud ELTL artiklis 269, ei saaks nõukogu samamoodi järeldada, et esineb selline oht, samas kui vastavalt artiklile 269 ei saa sellele väitele tugineda niisuguse järelduse tühistamise eesmärgil.
- 57 Seevastu selle liikmesriigi võimalus, kelle suhtes on ELL artikli 7 lõike 1 alusel vastu võetud parlamendi põhjendatud ettepanek, esitada selle ettepaneku peale tühistamishagi kahe kuu jooksul selle avaldamisest, nagu on ette nähtud ELTL artikli 263 kuuendas lõigus, ei kahjusta nende erisätete soovivat toimet, mis ELTL artikli 269 kohaselt kehtivad tühistamishagi suhtes, mis on suunatud ELL artikli 7 lõike 1 alusel nõukogu tehtud järelduse vastu.
- 58 Seega, kuigi ELTL artikli 269 teise lõigu kohaselt tuleb hagi sellise järelduse tühistamise nõudes esitada ühe kuu jooksul alates selle vastuvõtmisest, läheks see, kui nõuda, et ELL artikli 7 lõike 1 alusel vastu võetud parlamendi põhjendatud ettepaneku peale esitatud tühistamishagi puhul lühendataks selle esitamise tähtaega samal määral, kaugemale sellest, mis on vajalik artikli 269 soovitava toime säilitamiseks.
- 59 Käesoleva kohtuotsuse punktides 54–58 esitatud kaalutlustest nähtub, et tühistamishagi saab parlamendi poolt ELL artikli 7 alusel vastu võetud põhjendatud ettepaneku peale ELTL artikli 263 alusel esitada üksnes selle ettepaneku adressaadiks olev liikmesriik kahe kuu jooksul alates ettepaneku vastuvõtmisest. Lisaks saab sellise hagi põhjendamiseks esitatud tühistamisväidete aluseks olla üksnes ELL artiklis 7 sätestatud menetlusnormide rikkumine.
- 60 Käesoleval juhul on Ungari see liikmesriik, kelle suhtes on vaidlustatud resolutsioon vastu võetud. Lisaks on selle liikmesriigi hagi esitatud ELTL artikli 263 teises lõigus ette nähtud tähtaja jooksul.
- 61 Kõigist eespool toodud kaalutlustest tuleneb, et käesolev tühistamishagi on vastuvõetav, ilma et see mõjutaks küsimust, kas Euroopa Kohus võib läbi vaadata kõik selle hagi põhjendamiseks esitatud väited.

Hagis esitatud väited

- 62 Ungari põhjendab oma hagi nelja väitega. Esimene väide puudutab ELTL artikli 354 neljanda lõigu ja parlamendi kodukorra artikli 178 lõike 3 rikkumist. Teine väide käsitleb õiguskindluse põhimõtte rikkumist. Kolmanda väitega heidab Ungari parlamendile ette, et viimane eiras demokraatia ja võrdse kohtlemise põhimõtet. Neljanda väite kohaselt on rikutud lojaalse koostöö põhimõtet, institutsioonide vahelise heauskse koostöö põhimõtet, õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet ja õiguskindluse põhimõtet.

- 63 Esmalt tuleb hakis esitatud esimest ja kolmandat väidet analüüsida koos, arvestades nende omavahelist seotust.

Esimene ja kolmas väide, mille kohaselt on rikutud ELTL artikli 354 neljandat lõiku, parlamendi kodukorra artikli 178 lõiget 3 ning demokraatia põhimõtet ja võrdse kohtlemise põhimõtet

– Poolte argumendid

- 64 Oma esimeses väites leiab Ungari, et parlament eksis, kui ta jättis vaidlustatud resolutsiooni vastuvõtmise eesmärgil antud hääle lugemisel erapooletuks jäänud arvesse võtmata.
- 65 See liikmesriik on seisukohal, et ELTL artikli 354 neljandas lõigus sätestatud kvalifitseeritud häälteenamuse nõue, mis kehtib parlamendi poolt ELL artikli 7 lõike 1 alusel põhjendatud ettepaneku vastuvõtmisel, annab tunnistust sellise akti olulisusest. EL toimimise lepingu selle sätte tõlgendus, mille kohaselt tuleb erapooletuks jäämist käsitada antud häälena, mistõttu selle akti vastuvõtmiseks on nõutav suurem hulk poolthääli, võimaldaks aga just seda tähtsust arvesse võtta.
- 66 ELTL artikli 354 kontekst räägib samuti sellise tõlgenduse kasuks. Nii nähtub selle artikli esimesest lõigust, et selleks, et kindlaks teha, kas nõukogu liikmete nelja viiendiku suurune enamus on saavutatud, tuleb ELL artikli 7 lõikes 1 ette nähtud menetluses arvesse võtta kõikide liikmesriikide – peale asjaomase liikmesriigi – hääled, olenemata sellest, kas nad hääletasid poolt või vastu või jäid erapooletuks.
- 67 Pealegi, kuivõrd ELTL artikli 354 neljandas lõigus on ette nähtud antud hääle kahekolmandikuline enamus, mis esindab parlamendiliikmete enamust, on sellega kehtestatud spetsiifiline enamus parlamendi kodukorra artikli 178 lõike 3 viimase lauseosa tähenduses. Viimati nimetatud sättest tuleneb aga, et kui aluslepingute kohaselt on vajalik spetsiifiline enamus, tuleb antud häälena arvesse võtta nii hääletamisele pandud ettepaneku poolt ja vastu antud hääli kui ka erapooletuid.
- 68 Seevastu juba parlamendi kodukorra kõnealuse sätte sõnastuse endaga on vastuolus see, kui erandit, mis on selles ette nähtud aluslepingutega kehtestatud spetsiifilise enamuse korral, tõlgendatakse nii, et seda kohaldatakse ainult parlamendiliikmete enamuse väljaarvutamisel. Kõnealune säte teeb nimelt väga selgelt vahet olukorral, milles antud hääle arvu lugemisel tuleb arvesse võtta ainult asjaomasele aktile antud poolt- ja vastuhääli, ning olukorral, milles akti saab õiguspäraselt vastu võtta ainult aluslepingutes ette nähtud spetsiifilise häälteenamuse korral.
- 69 Pealegi annavad parlamendiliikmed parlamendi täiskogu istungil oma hääle nii, et vajutavad nuppu „poolt“, „vastu“ või „erapooletu“. Sellest tuleneb selgelt, et erapooletuks jäämine on üks hääle andmise vorme.
- 70 Poola Vabariik väidab, et ELTL artikli 354 neljandat lõiku tuleb selle sätte esimest lõiku arvestades mõista kohustusena käsitada erapooletuks jäämist antud häälena. Nimelt kujutab ELTL artikli 354 esimese lõigu viimases lauses sisalduv juhise, mille kohaselt Euroopa Ülemkogus ei võeta erapooletuks jäämist arvesse, endast erandit reeglist, mistõttu niisuguse juhise puudumine ELTL artikli 354 neljandas lõigus näitab ümberpöörduvalt, et erapooletuks jäämist tuleb arvesse võtta, kui parlament teeb otsuse ELL artikli 7 kohaldamisel.
- 71 Lisaks leiab see liikmesriik, et seisukoht, et parlamendi kodukorra artikli 178 lõike 3 viimane osa lisati selleks, et võtta arvesse asjaolu, et juhul, kui aluslepingutes on ette nähtud spetsiifiline enamus, ei piisa otsuse vastuvõtmiseks lihthäälteenamusest, oleks ebaloogiline, arvestades parlamendi kodukorra artikli 83 lõike 3 sõnastust, milles on sõnaselgelt viidatud ELTL artikli 354 neljandas lõigus ette nähtud häälteenamusele. Lõpuks rõhutab liikmesriik, et parlamendi kodukorra artiklis 180 on formaalselt ette nähtud võimalus jääda erapooletuks.

- 72 Parlament on seisukohal, et kuigi ELTL artiklis 354 ei ole täpsustatud, kas erapooletuid tuleb antud häälte hulgas arvesse võtta, annab nimetatud säte talle õiguse see küsimus oma kodukorras lahendada. Parlamendi kodukorra artikli 178 lõikest 3 tuleneb aga, et erapooletuid ei tulnud käesoleval juhul arvesse võtta, kuna selle sätte lõpus olev erand on mõeldud üksnes selleks, et kalduda kõrvale ELTL artikli 231 lõikega 1 kehtestatud põhimõttest, mille kohaselt on häälteenamus saavutatud, kui poolthääli on rohkem kui vastuhääli, ning seda tuleb tõlgendada nii, et asjaomasele aktile peab poolthääle olema andnud ka parlamendiliikmete enamus.
- 73 Oma kolmandas väites leiab Ungari esiteks, et ELTL artiklit 354 ja parlamendi kodukorra artikli 178 lõiget 3 oleks tulnud tõlgendada lähtuvalt ELL artiklis 2 sätestatud demokraatia põhimõttest ning see oleks pidanud kaasa tooma kohustuse võtta antud häälte lugemisel arvesse erapooletuid, kuna selline arvessevõtmine võimaldab kõige paremini kaitsta liidu demokraatlikke väärtusi, tagades täieliku rahvaesinduse.
- 74 Viis, kuidas parlament käesoleval juhul antud hääli arvesse võttis, viib hoopis selleni, et erapooletuks jäämine kui hääletamise üks võimalus kaotab oma mõtte. Parlamendiliikmetel ei olnud võimalik nende ametiseisundist tulenevaid kõiki õigusi kasutada, kusjuures see piirang ei põhinenud õiguspärasel eesmärgil.
- 75 Teiseks toob tõlgendus, mille parlament ELTL artikli 354 neljandale lõigule ja oma kodukorrale andis, kaasa vaidlustatud resolutsiooni üle hääletamisel erapooletuks jäänud parlamendiliikmete ja selle üle hääletanud parlamendiliikmete ebavõrdse kohtlemise, mida ei saa põhjendada ühegi õiguspärase eesmärgiga.
- 76 Parlament leiab, et Ungari muutis repliigis oma kolmanda väite mõtet, väites, et parlament rikkus ELTL artikli 354 neljandat lõiku ja parlamendi kodukorra artikli 178 lõiget 3. See argument ei ole arusaadav ja järelikult on see vastuvõetamatu. Igal juhul ei ole Ungari kolmas väide põhjendatud.

– Euroopa Kohtu hinnang

- 77 Sissejuhatuseks tuleb esiteks märkida, et Euroopa Kohus ei saa esimese väite üle otsustada osas, milles Ungari heidab parlamendile ette, et viimane eiras vaidlustatud resolutsiooni vastuvõtmisel parlamendi kodukorra artikli 178 lõiget 3. Nimelt ei saa seda sätet pidada ELTL artikli 269 tähenduses ELL artiklis 7 ette nähtud menetlusnormiks, erinevalt ELTL artiklis 354 sisalduvaist sätetest, millele on sõnaselgelt viidatud ELL artikli 7 lõikes 5.
- 78 Mis puudutab teiseks vastuvõetamatuse vastuväidet, mille parlament esitas kolmanda väite suhtes, siis väärib meeldetuletamist, et Euroopa Kohtu kodukorra artikli 120 punkti c ja seda käsitleva kohtupraktika kohaselt tuleb hagiavalduses märkida hagi ese, esitatud väited ja argumendid ning lühiülevaade nendest väidetest. Nimetatud andmed peavad olema piisavalt selged ja täpsed, et võimaldada kostjal kaitset ette valmistada ning Euroopa Kohtul kontrolli teostada. Sellest tuleneb, et põhilised faktilised ja õiguslikud asjaolud, millel hagiavaldus rajaneb, peavad ilmne ühtselt ja arusaadavalt hagiavalduse tekstist endast ning nõuded peavad olema esitatud üheselt mõistetavalt, et vältida seda, et Euroopa Kohus teeb otsuse *ultra petita* või jätab mõne väite kohta seisukoha võtmata (16. aprilli 2015. aasta kohtuotsus parlament vs. nõukogu, C-540/13, EU:C:2015:224, punkt 9 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 79 Käesolevas asjas nähtub hagiavaldusest, et Ungari vaidlustab oma kolmanda väitega sisuliselt selle, et vaidlustatud resolutsioon on kooskõlas eelkõige ELTL artikli 354 neljanda lõiguga, tõlgendatuna koostoimes demokraatia põhimõtte ja võrdse kohtlemise põhimõttega, kuna erapooletuks jäämist ei võetud antud häälte lugemisel arvesse.

- 80 Kuna see etteheide esitati hagiavalduses ja see ei ole mitmeti tõlgendatav, tuleb parlamendi esitatud vastuvõetamatuse vastuväide tagasi lükata.
- 81 Lisaks, kuna – nagu on märgitud käesoleva kohtuotsuse punktis 79 – Ungari ei viita kolmandas väites eraldi demokraatia ja võrdse kohtlemise põhimõtte rikkumisele, vaid soovib tõendada, et vaidlustatud resolutsiooni vastuvõtmisega eirati eelkõige ELTL artikli 354 neljandas lõigus sätestatud menetlusnormi, tõlgendatuna lähtuvalt nendest põhimõtetest, võib Euroopa Kohus kolmanda väite suhtes seisukoha võtta, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 59.
- 82 Sisulisest aspektist tuleb esimesena rõhutada, et ELTL artikli 354 neljandast lõigust nähtub, et kui parlament peab tegema otsuse ELL artikli 7 alusel, siis teeb ta seda antud hääle kahekolmandikulise enamusega, mis esindab tema liikmete enamust.
- 83 Kuna aluslepingutes ei ole määratletud, mida tuleb mõista „antud häältena“, tuleb seda liidu õiguse autonoomset mõistet tõlgendada vastavalt selle tavapärasele tähendusele tavakeeles, võttes samas arvesse mõiste kasutamise konteksti ja eesmärki, mida taotletakse õigusaktiga, mille osaks see mõiste on (vt analoogia alusel 23. aprilli 2020. aasta kohtuotsus Associazione Avvocatura per i diritti LGBTI, C-507/18, EU:C:2020:289, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 84 Ent nagu märkis kohtujurist oma ettepaneku punktides 128–130, hõlmab mõiste „antud hääled“ selle tavapärase tähenduses üksnes poolt- või vastuhääle andmist konkreetsele ettepanekule. Kuna erapooletuks jäämist tuleb selle tavapärase tähenduses mõista kui konkreetse ettepaneku suhtes seisukoha võtmisest keeldumist, ei saa seda samastada „antud häälega“.
- 85 Samas tuleb märkida, et ELTL artikli 354 neljandas lõigus sätestatud häälteenamuse reegel sisaldab kahte nõuet. Aktid, mille parlament võtab vastu ELL artikli 7 alusel peavad nimelt saama esiteks antud häälest kahe kolmandiku jagu poolthääli ja teiseks parlamendiliikmete enamuse poolthääled.
- 86 Nähes ette nõude, et parlamendi poolt ELL artikli 7 alusel vastu võetud aktide puhul oleks olemas selline kahekordne häälteenus, rõhutasid EL toimimise lepingu koostajad niisuguste aktide tähtsust nii poliitilisel kui ka konstitutsioonilisel tasandil.
- 87 Seega, kuigi käesoleva kohtuotsuse punktis 84 esitatud põhjustel ei saa erapooletuid arvesse võtta selle kindlakstegemisel, kas akti vastuvõtmisele antud poolthääle kahekolmandikuline enamus on saavutatud, tuleb erapooletuid seevastu arvesse võtta selle kontrollimisel – nagu nõuab ELTL artikli 354 neljas lõik –, et poolthääled esindavad parlamendi liikmete enamust. Vastavalt sellele häälteenamuse reeglile ei saa parlamendi põhjendatud ettepanekut ELL artikli 7 alusel nimelt vastu võtta, kui ettepaneku poolt hääletanud parlamendiliikmete arv ei ole suurem kui ülejäänud parlamendiliikmete arv, olenemata sellest, kas nad hääletasid selle ettepaneku vastu, jäid erapooletuks või puudusid hääletamiselt.
- 88 Käesoleva kohtuotsuse punktides 84–87 esitatud kaalutlustest tuleneb, et ELTL artikli 354 neljandat lõiku tuleb tõlgendada nii, et ELL artikli 7 kohaldamisel ei tule antud hääle kahekolmandikulise häälteenamuse väljaarvutamisel arvesse võtta erapooletuid.
- 89 Asjaolul, et ELL artikli 7 lõikes 1 ette nähtud nõukogu liikmete neljaviidendikulise häälteenamuse väljaarvutamisel võetakse erapooletuid arvesse, nagu väidab Ungari, ei ole selles suhtes tähtsust. Nimelt, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 87, on hääletamisreeglile, mille kohaselt tuleb saavutada institutsiooni liikmete enamus, omane, et neid, kes hoiduvad hääletamast, võetakse arvesse selleks, et teha kindlaks, kas see liikmete häälteenus on saavutatud, erinevalt hääletamisreeglist, mille kohaselt peab olema saavutatud antud hääle enamus.

- 90 Samuti ei saa nõustuda Poola Vabariigi argumendiga, mis põhineb ELTL artikli 354 esimese lõigu viimasel lausel. Kuigi on tõsi, et selles sättes on ette nähtud, et Euroopa Ülemkogus isiklikult kohal viibivate või esindatud liikmete erapooletuks jäämine ei takista Euroopa Ülemkogul ühehäälselt teha ELL artikli 7 lõike 2 alusel järeldust, et liikmesriik rikub oluliselt ja jätkuvalt liidu aluseks olevaid väärtusi, ei tähenda see siiski, et kuna sellist täpsustust ELTL artikli 354 neljandas lõigus ei ole, tuleks parlamendis antud hääle kahekolmandikulise enamuse väljaarvutamisel erapooletuid arvesse võtta.
- 91 Sellega seoses tuleb märkida, et ELTL artikli 354 esimeses lõigus sõnaselgelt esitatud täpsustus erapooletuks jäämise kohta võimaldab kõrvaldada igasuguse ebakindluse selles suhtes, millise kaaluga on Euroopa Ülemkogus kohal viibivate või esindatud liikmesriikide ELL artikli 7 lõike 2 kohaldamisel erapooletuks jäämine.
- 92 Seega, nähes ELTL artikli 354 esimese lõigu viimasel lausel ette, et erapooletuks jäämine ei takista ELL artikli 7 lõikes 2 nimetatud järelduse vastuvõtmist selle institutsiooni poolt, soovisid EL toimimise lepingu autorid sõnaselgelt välistada, et ainult ühe Euroopa Ülemkogus kohal viibiva või esindatud liikmesriigi – välja arvatud asjaomane liikmesriik – erapooletuks jäämine, võiks takistada sellel institutsioonil teha järeldust, et see liikmesriik rikub oluliselt ja jätkuvalt liidu aluseks olevaid väärtusi.
- 93 Vastupidi sellele, mida väidab Poola Vabariik, ei olnud aga ELTL artikli 354 neljandas lõigus sellist täpsustust vaja teha, sest nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 84, viitab mõiste „antud hääled“ selles sisalduvate sõnade tavapärasel tähenduses sellele, et erapooletuid ei võeta selliste hääle lugemisel arvesse. Järelikult, hoolimata sellest, et puudub selline täpsustus, nagu ELTL artikli 354 esimeses lõigus sisalduv, tuleb reeglilt, mis nagu ELTL artikli 354 neljas lõik kehtestab hääletamise antud hääle enamusega, mõista nii, et see välistab erapooletute arvessevõtmise.
- 94 Mis puudutab teisena ELTL artikli 354 neljanda lõigu – tõlgendatuna lähtuvalt demokraatia põhimõttest ja võrdse kohtlemise põhimõttest – väidetavat rikkumist, siis tuleb toonitada, et need kaks põhimõtet kujutavad endast ELL artikli 2 kohaselt väärtusi, millel liit rajaneb. Lisaks toimib liit nähtuvalt ELL artiklist 10 esindusdemokraatia alusel ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 20 on tagatud võrdse kohtlemise põhimõte.
- 95 Mis puudutab esiteks demokraatia põhimõtet, siis väärrib meeldetuletamist, et ELL artikli 7 lõike 1 alusel esitatud põhjendatud ettepaneku, nagu seda on vaidlustatud resolutsioon, poliitiline ja konstitutsiooniline tähtsus kajastub kahekordses häälteenamuses, mida nõuab ELTL artikli 354 neljas lõik selle vastuvõtmiseks.
- 96 Lisaks, vastupidi sellele, mida väidab Ungari, ei võetud parlamendiliikmetelt, kes soovisid kasutada oma õigusi, jäädes vaidlustatud resolutsiooni üle hääletamisel erapooletuks, seda võimalust ära, kuna erapooletuid võeti sellisena arvesse, et kontrollida, kas parlamendi koosseisu kuuluvate liikmete enamuse on andnud poolthääle. Pealegi tegutsesid parlamendiliikmed, kes otsustasid hääletamisel erapooletuks jääda, teadlikult, kuna ei ole väieldud vastu sellele, et neid oli enne teavitatud, et erapooletuid ei võeta antud hääle hulgas arvesse.
- 97 Sellest järeldub, et ELTL artikli 354 tähenduses antud hääle hulgast erapooletute väljajätmine ei ole demokraatia põhimõttega vastuolus.
- 98 Mis puudutab teiseks võrdse kohtlemise põhimõtet, mida Ungari väidab samuti olevat rikutud, siis väärrib meeldetuletamist, et see põhimõte nõuab, et sarnaseid olukordi ei käsitletaks erinevalt ning erinevaid olukordi ei käsitletaks ühtemoodi, kui see ei ole just objektiivselt põhjendatud (vt selle kohta 16. septembri 2010. aasta kohtuotsus Chatzi, C-149/10, EU:C:2010:534, punkt 64, ning 8. septembri 2020. aasta kohtuotsus komisjon ja nõukogu vs. Carreras Sequeros jt, C-119/19 P ja C-126/19 P, EU:C:2020:676, punkt 137).

- 99 Käesoleval juhul tuleb tõdeda, et kõikidel parlamendiliikmetel olid vaidlustatud resolutsiooni üle hääletamisel samad võimalused, nimelt anda selle resolutsiooni vastuvõtmisele poolt- või vastuhääl või jääda hääletamisel erapooletuks, ning nad olid hääletamise ajal täiesti teadlikud oma tehtava valiku tagajärgedest ja täpsemalt asjaolust, et erinevalt resolutsioonile antavatest poolt- või vastuhäältel ei võeta erapooletuid antud häälte lugemisel arvesse. Seega, arvestades käesoleva kohtuotsuse punktis 84 märgitud, ei saa parlamendiliikmeid, kes otsustasid sel puhul erapooletuks jääda, pidada ERTL artikli 354 neljanda lõigu tähenduses antud häälte lugemisel olevat objektiivselt sarnases olukorras nendega, kes hääletasid vastuvõtmise poolt või vastu.
- 100 Kõiki eespool toodud kaalutlusi arvestades tuleb tõdeda, et parlament ei ole rikkunud ERTL artikli 354 neljandat lõiku, tõlgendatuna lähtuvalt demokraatia põhimõttest ja võrdse kohtlemise põhimõttest, kui ta vaidlustatud resolutsiooni vastuvõtmisel ei võtnud erapooletuid arvesse antud häälte hulgas.
- 101 Esimene ja kolmas väide tuleb seega tagasi lükata.

Teine ja neljas väide, et on rikutud ELL artikli 4 lõiget 3 ning liidu institutsioonide vahelise heauskse koostöö põhimõtet, õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet ja õiguskindluse põhimõtet

– Poolte argumendid

- 102 Oma teises väites leiab Ungari, et vaidlustatud resolutsioon rikub õiguskindluse põhimõtet, kuna see võeti vastu ilma, et parlament oleks põhiseaduskomisjonile küsimusi esitades enne selgitanud ebakindlust seoses parlamendi kodukorra artikli 178 lõike 3 tõlgendamisega.
- 103 Isegi kui parlamendi kodukorra artikkel 226 jätab parlamendi presidendi hooleks otsustada selle komisjoni poole pöördumise üle, ei või nimetatud komisjoni tema pädevusest siiski ilma jätta, lubades võtta meetme eeskirja alusel, mille tõlgendus on kaheldav.
- 104 Lisaks ei saa välistada, et põhiseaduskomisjon tõlgendab tulevikus parlamendi kodukorda erinevalt ja seab tagantjärele kahtluse alla vaidlustatud resolutsiooni üle toimunud hääletuse tulemuse ning see tooks kaasa ebakindla olukorra.
- 105 Parlament leiab, et see väide on ilmselgelt vastuvõetamatu ja igal juhul põhjendamatu.
- 106 Ungari leiab oma neljandas väites, et vaidlustatud resolutsioon rikub ELL artikli 4 lõiget 3 ning liidu institutsioonide vahelise heauskse koostöö põhimõtet, õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet ja õiguskindluse põhimõtet. See liikmesriik väidab sellega seoses, et parlament tugines resolutsiooni vastuvõtmisel ekslikult liidu õiguse rikkumise menetlustele, mille komisjon oli lõpetanud või mille suhtes see liikmesriik ja komisjon on alustanud dialoogi. Lisaks märgib Ungari, et hoolimata selliste menetluste olemasolust ei leidnud komisjon, et oli põhjust algatada ELL artiklis 7 ette nähtud menetlus, ning see välistab võimaluse, et need rikkumismenetlused oleksid võinud olla aluseks vaidlustatud resolutsioonile.
- 107 Parlament kahtleb selle väite vastuvõetavuses ja leiab, et igal juhul on see põhjendamatu.

– Euroopa Kohtu hinnang

- 108 Käesoleva kohtuotsuse punktist 59 nähtub, et Euroopa Kohus võib teha otsuse vaidlustatud resolutsiooni õiguspärasuse kohta üksnes osas, mis puudutab ELL artiklis 7 ette nähtud menetlusnormide järgimist.
- 109 Oma teises ja neljandas väites ei viita Ungari aga neist menetlusnormidest ühegi rikkumisele.

110 Järelikult tuleb teine ja neljas väide tagasi lükata.

111 Kõiki eespool toodud kaalutlusi arvestades tuleb hagi jätta tervikuna rahuldamata.

Kohtukulud

112 Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1 on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna parlament on kohtukulude hüvitamist Ungarilt nõudnud ja viimati nimetatu on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud välja mõista Ungarilt.

113 Kodukorra artikli 140 lõike 1 alusel kannab Poola Vabariik menetlusse astujana ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (suurkoda) otsustab:

1. Jätta hagi rahuldamata.

2. Jätta Ungari kohtukulud tema enda kanda ning mõista temalt välja Euroopa Parlamendi kohtukulud.

3. Jätta Poola Vabariigi kohtukulud tema enda kanda.

Allkirjad